

Optimalizacja wyboru formy opodatkowania na przykładzie mikroprzedsiębiorstwa

Optimizing the choice of the form of taxation on the example of a micro-enterprise

Sebastian Kubala

Uniwersytet Ekonomiczny
w Krakowie
<https://orcid.org/0000-0003-4021-9173>

Korespondencja (Correspondence)

dr Sebastian Kubala
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Katedra Rozwoju Organizacji
ul. Rakowicka 27, 31-510 Kraków, Polska
tel.: +48 12 293 51 64
e-mail: kubalas@uek.krakow.pl

Informacja o artykule (Article info)

Otrzymano (Received): 29.06.2022
Przyjęto do druku (Accepted): 25.10.2022
Opublikowano (Published): 5.12.2022

Licencja (License)

© by Autor (Author). Udostępnione na podstawie Międzynarodowej Licencji Publicznej Creative Commons CC-BY-SA 4.0

Abstrakt

Cel: Głównym celem artykułu jest dokonanie analizy wpływu różnych form opodatkowania na poziom ciężaru podatkowego w mikroprzedsiębiorstwie, z jednoczesnym określeniem możliwości optymalizacji podatkowej w drodze wyboru określonej formy opodatkowania.

Materiały i metody: W ramach przeprowadzonych badań przeanalizowane zostały dane ewidencyjne mikroprzedsiębiorstwa z branży handlu detalicznego za lata 2019–2021, wynikające z podatkowej księgi przychodów i rozchodów. Dodatkowo sprawdzono, jaki będzie ciężar opodatkowania analizowanego przedsiębiorstwa w 2022 roku (założono, że uzyskane przychody będą na takim samym poziomie, jak w 2021 roku).

Wyniki i wnioski: Przeprowadzone badania dotyczące stosowanej przez przedsiębiorcę formy opodatkowania umożliwiło określenie czynników, które powinno się brać pod uwagę podczas ustalania wysokości należnego podatku. Mimo początkowych, właściwych decyzji optymalizujących wysokość podatku, kolejne lata pokazały, jak ważna dla przedsiębiorstwa jest bieżąca, wnikliwa ocena poszczególnych form opodatkowania. Umożliwia to bowiem poprawę sytuacji finansowej i majątkowej firmy, może także przyczynić się do jej rozwoju w przyszłości.

Słowa kluczowe

skala podatkowa, podatek liniowy, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, przychody, koszty uzyskania przychodów

1. Wstęp

Każdy przedsiębiorca w momencie podjęcia decyzji o funkcjonowaniu na rynku musi dokonać wyboru właściwej formy opodatkowania. Wybór ten jest obciążony ryzykiem związanym z błędnym określeniem stymulant, które w konsekwencji wpływają na sposób obliczania podatku. Dlatego też przed rozpoczęciem prowadzenia działalności gospodarczej konieczne jest dokonanie oceny polegającej na dopasowaniu środowiska gospodarczego do konkretnej formy opodatkowania. Proces ten nazywany jest optymalizacją podatkową. Jak wskazuje Piotr Chróścicki i in. (2012), jej nadrzędnym celem jest poniesienie jak najmniejszego ciężaru podatkowego. Dążenie do obniżenia poziomu obciążeń fiskalnych jest podstawowym elementem strategii podatkowej, która w konsekwencji umożliwia przetrwanie jednostki gospodarczej na rynku konkurencyjnym (Sierpińska, Niedbała, 2003). Dzięki stosowaniu optymalizacji podatkowej możliwe jest zwiększenie posiadanych zasobów przedsiębiorstwa, co z kolei wiązać się może z przeznaczeniem ich na inwestycje i rozwój jednostki.

Optymalizacja podatkowa jest tematem stosunkowo często podejmowanym w badaniach naukowych. Zajmowali się nim m.in.: Anna Spoz (2012), która w swoim artykule wskazuje, że liczba i wysokość podatków płaconych przez przedsiębiorców to jedna z najważniejszych barier rozwoju przedsiębiorczości w Polsce, Monika Walicka (2012), która podkreśla, iż małe przedsiębiorstwa dobierają różne strategie podatkowe w celu realizacji zakładanych celów, czy Monika Nenca i Danuta Zawadzka (2014), zdaniem których optymalny wybór formy opodatkowania zależy od wielu czynników. Teresa Famulska (2015) w swojej publikacji wskazuje, że zakres oddziaływania podatków jest zróżnicowany w zależności od rodzaju podatku i jego umiejscowienia w finansach przedsiębiorstwa, zaś Magdalena Jarczok-Guzy (2015) stwierdza, iż wybór formy prawnej działalności gospodarczej i wiążącej się z tym formy opodatkowania dochodu mają bardzo duże znaczenie dla wysokości obciążenia podatkowego dochodu małego przedsiębiorstwa.

W literaturze przedmiotu stosunkowo rzadko podejmowana jest próba zobrazowania, w jaki sposób alternatywne formy opodatkowania wpływają na stopień obciążenia podatkowego w konkretnym przedsiębiorstwie. W związku z tym, za główny cel artykułu przyjęto dokonanie analizy wpływu różnych form opodatkowania na poziom ciężaru podatkowego w mikroprzedsiębiorstwie, z jednoczesnym określeniem możliwości optymalizacji podatkowej w drodze wyboru określonej formy opodatkowania.

2. Istota wyboru najkorzystniejszej formy opodatkowania

Rozpoczęcie działalności gospodarczej wiąże się z koniecznością uwzględnienia w podejmowaniu kluczowych decyzji uwarunkowań prawnych, ekonomicznych oraz rynkowych. Obejmują one m.in. system podatkowy wyznaczający przepisy w zakresie ustalania oraz poboru podatków. Pozytywny wpływ podatków na sytuację finansową przedsiębiorstwa wynika z właściwie przyjętej strategii podatkowej.

Zgodnie z definicją przyjętą przez Zofię Wilimowską i Kamilę Urbańską, strategia podatkowa to świadomie utworzony zbiór formuł decyzyjnych, obejmujących cele i środki ich osiągnięcia oraz te sfery działalności, które umożliwiają optymalizację podatków obciążających to przedsiębiorstwo (Wilimowska, Urbańska, 2009). Bogusław Walczak za strategię podatkową uznaje z kolei zespół legalnych, długofalowych działań, metod oraz środków, w skład których wchodzi: 1) wybór formy działalności gospodarczej; 2) wybór formy opodatkowania; 3) wykorzystanie luk tkwiących w uregulowaniach prawnych odnoszących się do poszczególnych podatków; 4) zaniechanie działalności gospodarczej; 5) przeniesienie działalności w granicach kraju na inny teren lub poza granicę kraju do państwa o łagodniejszych obciążeniach podatkowych i paropodatkowych (Walczak, 2009).

Podstawowym celem przyjętej strategii podatkowej jest przede wszystkim dążenie do obniżenia oraz uniknięcia płacenia daniny, jak i zapobieganie ewentualnemu podwójnemu opodatkowaniu. Józef Wycisłok wskazuje również, że istotnym aspektem strategii podatkowej jest dążenie do kształtowania wydatków w taki sposób, aby mogły one w całości lub w przynajmniej zdecydowanej większości być uznane za koszt uzyskania przychodów (Wycisłok, 2013).

Wobec powyższego wybór formy opodatkowania przedsiębiorstwa będzie stanowił jeden z głównych, strategicznych obszarów decyzyjnych mających miejsce podczas całego cyklu istnienia przedsiębiorstwa. Przedsiębiorcy, którzy rozpoczynają, a także prowadzą działalność gospodarczą, mają możliwość wyboru jednej z czterech form opodatkowania (Felis, 2014).

Podstawową formą opodatkowania jest opodatkowanie na zasadach ogólnych. Podatnik, który nie dokona zgłoszenia wyboru innej formy opodatkowania do właściwego organu podatkowego podlega opodatkowaniu według skali podatkowej. Jej istota polega na opodatkowaniu dochodów pomniejszonych o ulgi i odliczenia. Od tak określonej wysokości podstawy opodatkowania zależy obowiązująca stawka podatku. Wybór tej formy opodatkowania umożliwia przedsiębiorcy korzystanie ze wspólnego opodatkowania z małżonkiem; możliwość ta została wprowadzona przez ustawodawcę głównie ze względów społecznych.

Kolejną formą opodatkowania jest podatek liniowy, którego istota polega na opodatkowaniu dochodu stawką 19%. Korzystanie z tej formy opodatkowania wyklucza możliwość wspólnego rozliczenia z małżonkiem, z jednym wyjątkiem¹. Mimo licznych warunków, jakie muszą zostać spełnione, aby przedsiębiorca mógł skorzystać z podatku liniowego, ta forma opodatkowania jest niezwykle istotna dla podatników, których dochody przekroczyły pierwszy próg podatkowy liczony według skali podatkowej. Ta forma rozliczania podatku jest korzystna dla osób, które oprócz prowadzenia działalności gospodarczej osiągały przychody ze stosunku pracy. Dzięki temu, w osobnym rozliczeniu mogą one korzystać z przysługujących im ulg.

Ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych mogą zostać opodatkowane tylko wybrane przychody, których katalog jest zawarty w ustawie. Wysokość podatku jest ustalana na podstawie wielkości przychodów osiągniętych przez dany podmiot, z uwzględnieniem możliwych odliczeń. Podatnik nie ma więc możliwości pomniejszenia osiągniętego przychodu o koszty

¹ Wspólne rozliczenie jest możliwe, gdy małżonkowie w całym roku podatkowym nie osiągną przychodów z tej formy działalności i złożą zerową deklarację PIT-36L.

jego uzyskania. W podatku tym obowiązuje kilka stawek, których wysokość jest uzależniona od źródła przychodów.

Ostatnią możliwą formą opodatkowania jest karta podatkowa, mająca faktyczne cechy ryczałtu. Podatek rozliczany według karty podatkowej nie jest zależny od wysokości dochodu, nie jest konieczne ewidencjonowanie przychodów oraz kosztów, nie wymaga się ustalania podstawy opodatkowania, nie stosuje się również żadnego rodzaju procentowych stawek opodatkowania. Z cech karty podatkowej należy wyodrębnić uwarunkowania, które sprawiają, że ta forma opodatkowania jest skierowana do ograniczonej grupy przedsiębiorców. Wysokość podatku uzależniona jest od trzech czynników (Wójtowicz, 2009):

- rodzaju prowadzonej działalności;
- rozmiarów działalności, na którą wpływa liczba zatrudnionych pracowników lub częstotliwość wykonywanej działalności;
- liczby mieszkańców w miejscowości, w której wykonywana jest działalność.

Jednocześnie należy podkreślić zmiany występujące w tej formie opodatkowania. Od 2022 roku z karty podatkowej mogą korzystać jedynie podatnicy, którzy kontynuują opodatkowanie w tej formie. W związku z tym, przedsiębiorcy rozpoczynający działalność gospodarczą lub planujący zmienić formę opodatkowania nie mogą z niej skorzystać.

Podjęcie decyzji o wyborze formy opodatkowania jest zależne zarówno od przyjętej formy organizacyjno-prawnej, jak też rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej oraz jej rozmiaru. Podkreślenia wymaga również to, że konkretna forma opodatkowania jest uzależniona od spełnienia szczegółowych przesłanek, co oznacza, iż nie wszystkie formy opodatkowania są dostępne dla każdego podmiotu. Ważnym kryterium wyboru jest również możliwość stosowania ulg i odliczeń zależnych od poszczególnych form opodatkowania. Najważniejsze z nich zawarto w tabeli 1.

Tabela 1. Wybrane ulgi i odliczenia w poszczególnych formach opodatkowania

Rodzaj ulgi/ preferencji	Skala podatkowa	Podatek liniowy	Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	Karta podatkowa
Wspólne rozliczenie z małżonkiem	+	- (z jednym wyjątkiem)	-	-
		opodatkowanie tą formą jednej z osób wyklucza możliwość wspólnego rozliczenia		
Ulga prorodzinna	+	-	-	-
		opodatkowanie wyłącznie tą formą wyklucza możliwość skorzystania z ulgi		
Ulga internetowa	+	-	+	-
Odliczenia przekazanych darowizn na cele pożytku publicznego	+	-	+	-

Rodzaj ulgi/ preferencji	Skala podatkowa	Podatek liniowy	Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych	Karta podatkowa
Ulga rehabilitacyjna	+	-	+	-
Składki na ubezpieczenie społeczne	+	+	+	-
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	+ (od 2022 roku brak możliwości)	+ (od 2022 roku brak możliwości)	+ (od 2022 roku brak możliwości)	+ (od 2022 roku brak możliwości)

Ź r ó ł o: opracowanie własne na podstawie: Ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1967) i Ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1846).

3. Metodyka badań

W ramach przeprowadzonych badań, analizie zostały poddane wynikające z podatkowej księgi przychodów i rozchodów dane ewidencyjne mikroprzedsiębiorstwa zajmującego się świadczeniem usług sprzedaży dewocjonaliów z lat 2019–2021. Dodatkowo sprawdzono, jaki będzie ciężar opodatkowania analizowanego przedsiębiorstwa w roku 2022 (przy założeniu, że uzyskane przychody będą na takim samym poziomie, jak w 2021 roku).

Analizie zostały poddane trzy warianty opodatkowania: ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, progresywna skala opodatkowania oraz podatek liniowy. Ze względu na ograniczenia w zastosowaniu karty podatkowej od 2022 roku, nie uwzględniono w badaniach tej formy opodatkowania.

4. Analiza wyboru formy opodatkowania na przykładzie przedsiębiorstwa z branży handlu detalicznego w latach 2019–2022

Przedsiębiorstwo objęte przedmiotem analizy, zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD), jest zaliczane do podklasy 47.78.Z – sprzedaż detaliczna pozostałych nowych wyrobów prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach – i funkcjonuje w branży sprzedaży dewocjonaliów. W latach 2019–2022 jednostka rozliczała się za pomocą zasad ogólnych, na podstawie obowiązującej w poszczególnych latach skali podatkowej. Właściciel przedsiębiorstwa korzystał z preferencji wspólnego rozliczania się z żoną, która w badanych latach nie osiągała przychodów. W analizowanym okresie przedsiębiorstwo nie przekroczyło ustanowionego przez prawo progu osiągniętych przychodów, które uniemożliwiłyby ewidencjonowanie zachodzących zdarzeń gospodarczych w podatkowej księdze przychodów i rozchodów, dlatego też jednostka korzysta z tej formy ewidencji. Szczegółowe informacje na temat osiągniętych przychodów, kosztów ich uzyskania oraz możliwych odliczeń przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Wykorzystane preferencje podatkowe przez właściciela przedsiębiorstwa w latach 2019–2021 oraz prognoza na rok 2022 (w zł)

Kategoria	2019	2020	2021	2022
Przychody	670 350,00	682 540,00	775 240,00	775 240,00
Koszty uzyskania przychodów	684 800,00	579 840,00	575 030,00	575 030,00
Składki na ubezpieczenie społeczne	brak możliwości (10855,20)	tak (11 907,60)	tak (11 980,44)	tak (11 980,44)
Strata z lat ubiegłych	brak możliwości	tak (7225,00)	tak (7225,00)	brak możliwości
Przekazane darowizny na cele pożytku publicznego	brak możliwości	tak (3000,00)	nie	nie
Ulga internetowa	brak możliwości	tak (730,00)	tak (730,00)	nie
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	brak możliwości (2537,36)	tak (3744,24)	tak (3945,36)	brak możliwości (3945,36)
Ulga prorodzinna	brak możliwości (1112,04)	tak (1946,07)	tak (2224,08)	tak (2224,08)

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

4.1. Zasady ogólne

W tabeli 3 przedstawiono wyliczenie podatku zapłaconego przez podatnika w latach 2019–2021, a także prognozy za 2022 rok. We wszystkich analizowanych latach właściciel rozliczał się na zasadach ogólnych z zastosowaniem progresywnej skali opodatkowania.

Tabela 3. Wysokość podatku należnego przez właściciela badanego przedsiębiorstwa w latach 2019–2022 (w zł)

Kategoria	2019	2020	2021	2022
Dochód/strata	-14 450,00	102 700,00	200 210,00	200 210,00
Wielkość odliczeń od dochodu, w tym:	0,00	22 862,60	19 935,44	11 980,44
– strata z lat poprzednich	0,00	7225,00	7225,00	0,00
– składki na ubezpieczenie społeczne	0,00	11 907,60	11 980,44	11 980,44
– darowizny	0,00	3000,00	0,00	0,00
– ulga internetowa	0,00	730,00	730,00	0,00
Podstawa opodatkowania (1–2)	0,00	39 919,00	90 137,00	94 115,00

Kategoria	2019	2020	2021	2022
Podatek przed odliczeniem (3 × odpowiednia stawka podatku)*	0,00	12 522,22	31 095,76	22 587,60
Wielkość odliczeń od podatku, w tym:	0,00	5690,31	6169,44	2224,08
– składki na ubezpieczenie zdrowotne	0,00	3744,24	3945,36	0,00
– ulga prorodzinna	0,00	1946,07	2224,08	2224,08
Podatek należny (4–5)	0,00	6831,91	24 926,32	20 363,52

*Za 2019 rok stawka podatku dla przedsiębiorcy wynosiła: 17,75%, za lata 2020–2021: 17%, natomiast za 2022 rok: 12%.

Ź r ó ł o: opracowanie własne.

Na podstawie przeprowadzonej analizy danych można przedstawić następujące wnioski:

- w roku 2020 w wyniku osiągnięcia stosunkowo niskich przychodów przedsiębiorca miał możliwość opodatkowania według pierwszego stopnia skali podatkowej; możliwe byłoby to również wówczas, gdyby rozliczający się nie skorzystał w tym roku z żadnych ulg;
- w roku 2021 właściciel przedsiębiorstwa był zobowiązany do stosowania stawki 32%. Uwidocznione jest mniejsze znaczenie ulgi internetowej przy prowadzeniu działalności gospodarczej, której proporcja w stosunku do wartości osiągniętego dochodu jest na tyle niska, że tylko w skrajnych przypadkach jest ona w stanie zmniejszyć dochód w wystarczający sposób;
- prognoza wysokości podatku w 2022 roku pozwala stwierdzić, że zmiany w przepisach mogą okazać się pozytywne dla wybranych przedsiębiorców. Zmniejszenie stawki podatku w pierwszym stopniu skali podatkowej oraz zwiększenie progu drugiego stopnia skali pozwoliłoby przedsiębiorcy na zapłatę podatku według niższej stawki.

4.2. Podatek liniowy

W celu wyboru optymalnej formy opodatkowania przez właściciela przedsiębiorstwa dokonano symulacji wysokości należnego podatku w pozostałych, alternatywnych metodach opodatkowania działalności gospodarczej. Zgodnie z przepisami prawa, podatek liniowy cechuje się tym, że nie ma w nim możliwości pomniejszenia osiągniętego dochodu o darowizny przekazane na cele pożytku publicznego. Wobec tego przekazane darowizny mają charakter wyłącznie dobroczynny. Z kolei opłaty poniesione z tytułu korzystania z sieci Internet można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów, ale wyłącznie w sytuacji, gdy Internet będzie wykorzystywany tylko na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej. Wyniki obliczeń należnego podatku przedstawiono w tabeli 4.

Tabela 4. Wysokość podatku należnego przez właściciela badanego przedsiębiorstwa w latach 2019–2022 zgodnie z zasadami podatku liniowego (w zł)

Kategoria	2019	2020	2021	2022
Dochód/strata	-14 450,00	102 700,00	200 210,00	200 210,00
Wielkość odliczeń od dochodu, w tym:	0,00	19 132,60	19 205,44	11 980,44
– strata z lat ubiegłych	0,00	7225,00	7225,00	0,00
– składki na ubezpieczenie społeczne	0,00	11 907,60	11 980,44	11 980,44
Podstawa opodatkowania (1–2)	0,00	83 568,00	181 005,00	188 230,00
Podatek przed odliczeniem (3 × 19%)	0,00	15 877,92	34 390,95	35 763,70
Wielkość odliczeń od podatku, w tym:	0,00	3744,24	3945,36	0,00
– składki na ubezpieczenie zdrowotne	0,00	3744,24	3945,36	0,00
Podatek należny (4–5)	0,00	12 134,00	30 446,00	35 764,00

Ź r ó d ł o: opracowanie własne.

4.3. Ryczałt

Zryczałtowane formy opodatkowania prowadzonej działalności gospodarczej są stosowane wyłącznie przez jednostki, które spełniają ściśle określone uregulowania prawne. Działalność badanej jednostki nie została sklasyfikowana w załączniku nr 2 do ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, nie ma jej również w art. 8 wymienionej ustawy (t.j. Dz.U. z 2022 r., poz. 1846). Konsekwencją tego jest możliwość skorzystania z tej formy opodatkowania. Prowadzona działalność byłaby opodatkowana stawką 3% (działalność usługowa w zakresie handlu).

Zgodnie z zasadami obliczania ryczałtowego podatku od prowadzonej działalności gospodarczej pod uwagę są brane wyłącznie przychody. W konsekwencji właściciel przedsiębiorstwa nie będzie miał możliwości odliczenia straty powstałej w roku 2019. Jedynymi preferencjami będą przekazane darowizny oraz wydatki związane z korzystaniem z sieci Internet. Wyliczenia należnego podatku przy stosowaniu tej formy opodatkowania zawarto w tabeli 5.

Tabela 5. Wysokość podatku należnego przez właściciela badanego przedsiębiorstwa w latach 2019–2022 zgodnie z zasadami ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych (w zł)

Kategoria	2019	2020	2021	2022
Wielkość przychodu	670 350,00	682 540,00	775 240,00	775 240,00
Wielkość odliczeń od dochodu, w tym:	10 855,20	15 637,60	12 710,44	11 980,44
– składki na ubezpieczenie społeczne	10 855,20	11 907,60	11 980,44	11 980,44
– ulga internetowa	0,00	3000,00	0,00	0,00
– przekazane darowizny	0,00	730,00	730,00	0,00
Podstawa opodatkowania (1–2)	659 495,00	666 902,00	762 530,00	763 260,00
Podatek przed odliczeniem (3 × 3%)	19 784,85	20 007,06	22 875,9	22 897,8
Wielkość odliczeń od podatku, w tym:	2537,36	3744,24	3945,36	0,00
– składki na ubezpieczenie zdrowotne	2537,36	3744,24	3945,36	0,00
Podatek należny (4–5)	17 247,00	16 263,00	18 931,00	22 898,00

Źródło: opracowanie własne.

5. Wnioski

Jedną z podstawowych decyzji wpływających na prawidłowe funkcjonowanie przedsiębiorstwa jest wybór właściwej formy opodatkowania. Osiągnięty przychód, ustalone koszty uzyskania przychodów, zastosowane preferencje oraz ulgi stanowią elementy, które umożliwiają oszczędności finansowe, co może stać się dla przedsiębiorstwa istotnym bodźcem prorozwojowym. Dlatego też ocena środowiska, w którym dana jednostka funkcjonuje, wraz z porównaniem poszczególnych metod opodatkowania stają się jednymi z podstawowych narzędzi służących do optymalizacji posiadanych składników majątkowych.

Głównym celem artykułu była analiza wpływu różnych form opodatkowania na poziom ciężaru podatkowego w mikroprzedsiębiorstwie z jednoczesnym określeniem możliwości optymalizacji podatkowej w drodze wyboru określonej formy opodatkowania.

Właściciel badanego przedsiębiorstwa był opodatkowany w rozpatrywanym okresie podatkiem dochodowym według skali podatkowej, przy jednoczesnym korzystaniu z preferencyjnego rozliczenia podatku wspólnie z żoną. Obliczenia wysokości należnego podatku w alternatywnych wariantach wykazały, że właściciel nie we wszystkich latach przyjął optymalny wariant opodatkowania. Z analizy problemu wynika, że w dwóch początkowych latach (2019–2020) przedsiębiorca podjął słuszną decyzję o wyborze skali podatkowej, jako optymalnej formie opodatkowania. W 2021 roku podatnik powinien był rozliczać się za pomocą ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Należy podkreślić, iż podatnik, rezygnując z zasad

ogólnych może w dalszym ciągu korzystać z możliwości odliczenia powstałej straty. Czynnikiem ten, wraz z niską stawką opodatkowania, rekompensuje brak możliwości skorzystania z ulgi prorodzinnej oraz preferencyjnego rozliczenia ze współmałżonkiem.

Wybór formy opodatkowania przez zarządzającego przedsiębiorstwem jest więc bez wątplenia decyzją dynamiczną. Wiąże się to z koniecznością przeprowadzania analiz, które będą prezentować przyszłe rezultaty ekonomiczne jednostki. W związku z tym zmiana sytuacji gospodarczej wymaga dokonania ponownej analizy wyboru formy opodatkowania. Niewłaściwy jej dobór może przyczynić się do zbyt dużego obciążenia podatkowego, braku możliwości wspólnego opodatkowania z małżonkiem czy skorzystania z innych ulg podatkowych.

Podczas dokonywania wyboru optymalnej formy opodatkowania istotną staje się wiedza na temat elementów wpływających na wielkość należnego podatku. Podstawowym składnikiem decydującym o wielkości płaconej daniny jest stosunek pomiędzy wysokością osiągniętych przychodów a kosztami ich uzyskania. Wysokie koszty uzyskania przychodów są najbardziej opłacalne w sytuacji, w której przedsiębiorstwo opodatkowane jest zgodnie ze skalą podatkową. Dla mikroprzedsiębiorstw, w których koszty te są mniejsze, korzystniejszą formą opodatkowania będzie ryczałt od przychodów ewidencjonowanych. W sytuacji, w której różnica między przychodami a kosztami uzyskania przychodów będzie powodowała pozostanie w drugim stopniu skali podatkowej, optymalne będzie korzystanie z podatku liniowego.

Istotną jest także możliwość wspólnego rozliczania się z małżonkiem, dotycząca wyłącznie podatników rozliczających się za pomocą skali podatkowej. Preferencja ta często powoduje, że podstawa opodatkowania jest liczona według niższej stawki podatkowej. Kolejnym ważnym czynnikiem wpływającym na wysokość podatku są możliwe do odliczenia ulgi. Jak pokazała analiza rozpatrywanego przedsiębiorstwa, stosunkowo niewielkie znaczenie ma ulga internetowa, która jedynie w skrajnych przypadkach może zadecydować o przejściu na niższą stawkę podatkową.

Bibliografia

- Chróścicki, P., Gwóźdź, D., Kiereś, A., Knap, W., Mazur, Ł., Sakowska, A., Wojtowicz-Janicka, K. (2012). *Optymalizacja podatkowa*. Warszawa: Wolters Kluwer Polska.
- Sierpińska, M., Niedbała, B. (2003). *Controlling operacyjny w przedsiębiorstwie: centra odpowiedzialności w teorii i praktyce*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Spoz, A. (2012). Wybrane metody optymalizacji podatkowej przedsiębiorstw. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 52, 237–246.
- Walicka, M. (2012). Optymalizacja podatkowa w działalności gospodarczej małych przedsiębiorstw. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 52, 271–281.
- Nenca, M., Zawadzka, D. (2014). Wybór formy opodatkowania dochodu mikroprzedsiębiorstw jako metoda optymalizacji podatkowej. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 68, 25–36.
- Famulska, T. (2015). Reakcje przedsiębiorstw na obciążenia podatkowe (na przykładzie podatku od towarów i usług). *Optimum. Studia Ekonomiczne*, 1(73), 137–151. DOI: 10.15290/ose.2015.01.73.12.

- Jarczuk-Guzy, M. (2015). Optymalizacja opodatkowania dochodu w małym przedsiębiorstwie. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego. Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia*, 1(76), 79–88. DOI: 10.18276/frfu.2015.76/1-07.
- Wilimowska, Z., Urbańska, K. (2009). *Uwarunkowania działalności mikroprzedsiębiorstw na rynku polskim*. Nysa: Oficyna Wydawnicza Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej.
- Walczak, B. (2009). Strategie podatkowe i para podatkowe jako narzędzie zarządzania finansami przedsiębiorstwa. W: A. Bielawska (red.). *Nowoczesne zarządzanie finansami przedsiębiorstwa* (s. 237–256). Warszawa: C.H. Beck.
- Wyciśłok, J. (2013). *Optymalizacja podatkowa: legalne zmniejszanie obciążeń podatkowych*. Warszawa: C.H. Beck.
- Felis, P. (2014). Wybrane rozwiązania opodatkowania małych przedsiębiorstwa – ocena i proponowane kierunki zmian. *Studia BAS*, 1(37), 109–139.
- Wójtowicz, W. (2009). *Prawo podatkowe – część ogólna i szczegółowa*. Warszawa: C.H. Beck.

Abstract

Aim: The main objective of the article is to analyze the impact of various forms of taxation on the level of the tax burden in a micro-enterprise, with the simultaneous determination of the possibility of tax optimization by selecting a specific form of taxation.

Material and methods: As part of the research, the registration data of micro-enterprises from the retail industry for 2019–2021 were analyzed, resulting from the tax book of revenues and expenses. Additionally, it was checked what would be the tax burden of the analyzed enterprise in 2022 (it was assumed that the revenues obtained would be at the same level as in 2021).

Results and conclusions: The research on the form of taxation used by the entrepreneur made it possible to determine the factors that should be taken into account when determining the tax due. Despite the initial correct decisions to optimize the amount of tax, the following years have shown the importance of a thorough assessment of individual forms of taxation. This is because it enables the improvement of the financial and property situation, and may also contribute to significant development in the future.

Keywords

tax scale, flat rate tax, lump sum on registered income, revenues, costs of obtaining revenues